

فصل ششم

ما ایرانی هستیم

درس ۲۰ نشانه‌های ملی

درس ۲۱ تقویم

درس ۲۲ روزهای مهم

مفاهیم کلیدی	راهبردها یا حوزه‌های موضوعی
<p>← روند انقلاب اسلامی، تغییر حکومت شاهنشاهی به جمهوری اسلامی</p> <p>← تقویم و کارکردهای آن، روزهای تعطیل رسمی</p> <p>← علل وقوع انقلاب اسلامی</p> <p>← قانون اساسی</p> <p>← احترام به پرچم، سرود ملی و ... و پیروی از رهبری</p>	<p>زمان، تداوم و تغییر</p> <p>مدارک و شواهد</p> <p>علت‌ها و معلول‌ها</p>
<p>← تنوع اقوام ایرانی</p> <p>← آشنایی با ابعاد شخصیتی امام خمینی (ره)</p> <p>← تعلق به کشور ایران و آداب و رسوم آن</p> <p>← موقعیت مکانی برخی اقوام</p>	<p>نظام اجتماعی</p> <p>حقوق و قوانین</p> <p>مسئولیت و تکالیف</p> <p>فرهنگ و هویت</p> <p>تنوع فرهنگ‌ها و شیوه‌های زندگی</p> <p>میراث فرهنگی</p> <p>تعلق و هویت</p>
<p>← مسئولیت نسبت به انقلاب و دستاوردهای آن و خون شهدا</p> <p>← احترام به نمادهای ملی</p>	<p>مکان و فضا</p> <p>ارزش‌ها و نگرش‌ها</p> <p>پدیده‌های مکانی و پراکندگی</p> <p>مسئولیت‌پذیری</p> <p>میهن‌دوستی</p>
	<p>مهارت‌های کاوشگری</p> <p>بررسی و کاوش، برقراری ارتباط، مشارکت، واکنش شخصی و اظهارنظر</p>

تصویر صفحه ۹۱	تصویر صفحه ۹۱	تصویر صفحه ۹۱
---------------	---------------	---------------

انتظارات یادگیری

- انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند:
- نشانه‌های مشترک ملی را نام ببرند.
 - علائم پرچم را بیان کنند و توضیح دهند.
 - اهمیت قانون اساسی را بیان کنند.
 - سرود جمهوری اسلامی را به طور دسته‌جمعی بخوانند و در هنگام پخش سرود به پا بایستند.
 - به طور گروهی، پرچم درست کنند و در یکی از مراسم مدرسه از آن استفاده کنند.
- مواد و وسایل مورد نیاز:** کتاب درسی، کتاب قانون اساسی، فایل صوتی سرود جمهوری اسلامی ایران و در صورت امکان بردن پرچم ایران بر سر کلاس.
- پیشنهادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها:

آماده کنید

- شعر «خانه عزیز من» را با صدای بلند بخوانید و با ایجاد زیر و بم‌های مناسب در صدای خود، شعر را طوری بخوانید که دانش‌آموزان احساس کنند که خودشان این نقشه را کشیده‌اند. سپس از آنها بخواهید کتاب‌ها را ببندند و به سؤالات شما پاسخ دهند:
۱. منظور شاعر از باغ لاله چیست؟
 ۲. شاعر بر روی نقشه چه چیزهایی می‌کشد؟
 ۳. شاعر، مردم ایران را چگونه توصیف می‌کند؟
 ۴. چرا شاعر، نقشه ایران را غرق بوسه می‌کند؟
- فعالیت (۱) را انجام دهید:
- پاسخ ۱: به کوه و تپه و کویر و زیبایی‌های ایران، به مردم مهربان ایران و به شهیدانی که جانشان را فدای کشور کرده‌اند.
- پاسخ ۲: زیرا وطن خود را خیلی دوست دارند.

آموزش دهید

برای دانش‌آموزان توضیح دهید که ایران مانند خانه‌ای بزرگ است و مردمی که در آن زندگی می‌کنند، ملت ایران نام دارند. از دانش‌آموزان بخواهید به تصویر روی فصل صفحه ۸۹، دقت کنند و ببینند آیا می‌توانند با توجه به لباس عروسک‌های روی نقشه، اقوام ایران را نام ببرند. به آنها کمک کنید و توضیح دهید در هر گوشه از کشور ما، اقوام مختلفی مانند ترک، کرد، بلوچ، لر و گیلک و ... زندگی می‌کنند. هر چند این اقوام آداب و رسوم، لباس و سنت‌های مخصوص به خود دارند، اما همه با هم در ایران زندگی می‌کنند و یک ملت هستند و علی‌رغم تفاوت‌ها، نشانه‌های مشترک دارند.

سپس این نشانه‌ها را روی تابلو بنویسید:

۱. قانون اساسی

۲. پرچم

۳. سرود ملی

۴. خط و زبان رسمی فارسی

۵. تقویم مشترک که با عید نوروز آغاز می‌شود.

در روز تدریس، حتماً یک جلد کتاب قانون اساسی را با خود به کلاس ببرید. درباره محتوای آن نیازی به توضیح نیست، فقط آن را به دانش‌آموزان نشان دهید و بگویید که تمام قوانین و مقررات مهم کشور در این کتاب نوشته شده است و این کتاب برای ملت ما ارزش زیادی دارد و باید به آن احترام بگذاریم.

پرچم، یکی از نشانه‌های مهم ملی ما است. دانش‌آموزان در کتاب فارسی سوم درباره پرچم، اطلاعاتی پیدا کرده‌اند. به آنها بگویید که پرچم ایران برای ما بسیار ارزشمند است، چون از نشانه‌های کشور ما است. به آنها توضیح دهید زمانی که در مسابقات بین‌المللی، ورزشکاران ما برنده می‌شوند، پرچم ایران بالاتر از بقیه

پرچم‌های دیگر برافراشته می‌شود و بسیاری از قهرمانان کشورمان در ورزشگاه‌ها با پرچم ایران دور قهرمانی می‌زنند. اشاره کنید که هر روز صبح، در مراسم صبحگاهی در حیاط مدرسه، پرچم برافراشته می‌شود و همه به حرمت آن سکوت می‌کنند و مؤدب می‌ایستند و به آن احترام می‌گذارند.

از دانش‌آموزان بخواهید با استفاده از مداد رنگی و مقوا پرچم ایران را بکشند و در وسط آن علامت الله را به این شکل رسم کنند. برای پرچم دسته‌ای بسازند و در یکی از مراسم مدرسه از آن استفاده کنند. با توجه به پیش‌دانسته‌های دانش‌آموزان و از طریق پرسش و پاسخ، دربارهٔ معنا و مفهوم سه رنگ پرچم و علائم آن، این مفاهیم را توضیح دهید.

یکی دیگر از نشانه‌های مشترک ما سرود ملی ما است. با موبایل یا ضبط صوت، سرود ملی را پخش کنید و از دانش‌آموزان بخواهید سرود را با صدای بلند بخوانند و این کار را چند مرتبه انجام دهند تا در اجرای آن مشکلی نداشته باشند. از آنها بخواهید در هنگام خواندن سرود بایستند و دستهایشان را روی قلبشان بگذارند تا مفهوم واقعی نشانه ملی را دریابند.

تقویم، یکی دیگر از مشترکات مردم ایران است. در این باره در درس بعد، توضیح کاملی خواهیم داشت. فقط یک تقویم به دانش‌آموزان نشان دهید و از آنها بخواهید تقویمی را با خودشان به کلاس بیاورند. زبان و خط رسمی ملت ایران، فارسی است. به دانش‌آموزان توضیح دهید ممکن است در بعضی از استان‌های ایران به زبان‌ها و لهجه‌های دیگری سخن بگویند (از جمله استان شما آموزگار گرامی)، اما همه ملت ایران به خط فارسی می‌نویسند و زبان رسمی مردم کشور، فارسی است.

به پایان برید

با استفاده از مرور عوامل مشترک ملی و این موضوع که مردم ایران دارای آرزوهای مشترکی هستند و همیشه در غم و شادی‌های یکدیگر، شریک بوده‌اند و نیز هرگاه وطن به خطر افتاده است از جان و مال خود دریغ نکرده‌اند و از دین و سرزمین خود دفاع کرده‌اند، حب وطن را در دل دانش‌آموزان بیشتر کنید زیرا میهن‌دوستی و علاقه به وطن از دوران کودکی بهتر می‌تواند تأثیرگذار باشد.

به عنوان تکلیف‌پایانی، از دانش‌آموزان بخواهید یک تقویم را به کمک پدر و مادر خود انتخاب کنند، ورق بزنند و برای جلسه آینده این درس، به کلاس بیاورند.

محورهای عمده ارزشیابی

محورهای عمده ارزشیابی این درس، بیان نشانه‌های مشترک ملی توسط دانش‌آموزان و نحوه مشارکت آنان در حفظ و اجرای سرود ملی، درست کردن پرچم و بیان معنا و مفهوم علائم آن است که از طریق آزمون شفاهی و عملکردی، قابل سنجش است.

ملاحظات تدریس / دانستنی‌های معلم

- اجرای سرود و درست کردن پرچم به عنوان کاردستی، الزامی است و باید انجام شود.
- معنا و مفهوم علائم پرچم جمهوری اسلامی ایران:

پرچم ایران از سه رنگ سبز، سفید و سرخ تشکیل می‌شود و نشان جمهوری اسلامی

که بیانگر «الله» و شعار «لا اله الا الله» است به رنگ قرمز در میان پرچم و روی رنگ .

سفید قرار گرفته است، همچنین ۲۲ «الله اکبر» به رنگ سفید و به نشانه پیروزی انقلاب

در روز ۲۲ بهمن، در حاشیه پایین رنگ سبز و حاشیه بالای رنگ قرمز قرار

گرفته است

درس ۲۱

تقویم

تصویر صفحه ۹۳

تصویر صفحه ۹۴

انتظارات یادگیری

انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند:

- موارد استفاده از تقویم را بیان کنند.
- برخی روزهای تعطیل و غیرتعطیل را در تقویم پیدا کنند.
- تفاوت تعداد روزهای ماه‌ها را بیان کنند.
- یک تقویم یک‌ماهه بنویسند.
- روز تولد خود یا یکی از اعضای خانواده یا یکی از همکلاسی‌هایشان را در تقویم پیدا کنند.

مواد و وسایل مورد نیاز: کتاب درسی؛ کاربرگ شماره ۱۳؛ انواع تقویم‌های جیبی، دیواری، رومیزی و سررسید

پیشنهادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها:

آماده کنید

در روز تدریس، تعدادی تقویم با خود به کلاس بیاورید. توجه دانش‌آموزان را به تقویم‌ها جلب کنید و از آنها بخواهید تقویم‌هایی را که با خود آورده‌اند و در جلسه گذشته به آنها به عنوان تکلیف داده بودید، روی میز بگذارند.

توضیح دهید تقویم‌ها ممکن است رومیزی، دیواری، جیبی و سررسید باشند. از دانش‌آموزان بپرسید: آیا تاکنون از تقویم، استفاده کرده‌اند؟

آموزش دهید

نظر دانش‌آموزان را به تصویر کتاب در صفحه ۹۳ (دختری که تقویم در دست دارد) جلب کنید، از آنها بخواهید ماه‌های سال را بلند بخوانند، سپس ماه‌های سال را بر روی تابلوی کلاس بنویسید و تعداد روزهای هر ماه را از دانش‌آموزان بپرسید که چند روز است. در اینجا تفاوت روزهای ماه‌های سال را متوجه می‌شوند. سپس از آنها بخواهید برای نمونه یک‌ماه مثلاً اسفند یا خرداد را در تقویم، نگاه کنند که چند روز است. به دانش‌آموزان بگویید ماهی را که در آن هستید، در تقویم پیدا کنند و روزهای تعطیل رسمی آن را بگویند (۴ روز که جمعه است و امکان دارد روزهای تعطیل دیگری در آن ماه وجود داشته باشد). تأکید کنید که روزهای تعطیل با رنگ قرمز نمایش داده می‌شود.

در همان ماه، یک روز را معین کنید که در کلاس، جشن دارید. برای مثال بگویید روز ۱۷ این ماه جشن داریم؛ اکنون به تقویم، دقت کنید و بگویید روز هفدهم، کدام روز هفته است؟ تا آن روز، چند روز باقی مانده است؟

با این فعالیت، کاربرد تقویم بیشتر مشخص می‌شود.

از طریق پرسش و پاسخ، کاربردهای تقویم را مرور کنید. برای مثال: رفتن به مسافرت، روزی که امتحان داریم، تولد اعضای خانواده و ... به آنها تأکید کنید که می‌توانیم برنامه‌های خود را در تقویم (ستون‌های معین آن) یادداشت کنیم.

به پایان برید

بعد از آشنایی دانش آموزان با تقویم و کاربردهای آن، از آنها بخواهید کاربرگه شماره ۱۳ (خواندن تقویم) را در کلاس، انجام دهند. دانش آموزان در این کاربرگه به سؤالات متن باید پاسخ دهند. آنها را راهنمایی کنید تا بتوانند پاسخ سؤالات را به آسانی، جواب دهند.

پاسخ سؤالات : (۱ شنبه، ۲) روز چهارشنبه ۱۵ بهمن، ۳) مرداد ۳۱ روز و بهمن ۳۰ روز، ۴) مرداد، ۵) چهارشنبه روز ۲۲ بهمن، ۶) جمعه، ۷) برای این فعالیت، تقویم‌های سال جاری را که به کلاس آورده‌اید به دانش آموزان بدهید تا به صورت گروهی روی برگه‌ای تقویم ماه اسفند را درست کنند، در پایان، تقویم نوشته شده را با اصل تقویم انطباق دهید تا دانش آموزان تمرین را درست انجام داده باشند.

محورهای عمده ارزشیابی

محورهای عمده ارزشیابی این درس عبارت‌اند از :

نحوه استفاده صحیح از تقویم و توانایی پیدا کردن روزهای مختلف سال در آن و انجام کاربرگه شماره ۱۳. یکی از محورهای ارزشیابی از طریق آزمون‌های عملکردی، قابل سنجش است.

★ تمرین پیشنهادی برای فعالیت بیشتر :

در این تصویر، تقویم ماه مهر ۱۳۹۳ را مشاهده می‌کنید. به پرسش‌ها پاسخ دهید.

مهر ۱۳۹۳						
	۲۶	۱۹	۱۲	۵	شنبه	- روز اول آبان‌ماه، کدام روز هفته است؟
	۲۷	۲۰	۱۳	۶	یکشنبه	- ماه مهر، چند روز است؟
	۲۸	۲۱	۱۴	۷	دوشنبه	- روز اول مهر، روز بازگشایی مدارس، کدام روز هفته است؟
	۲۹	۲۲	۱۵	۸	سه‌شنبه	- بجز روزهای جمعه، کدام روزهای ماه مهر، تعطیل است؟ به چه مناسبت، این روزها تعطیل‌اند؟
	۳۰	۲۳	۱۶	۹	چهارشنبه	
		۲۴	۱۷	۱۰	پنج‌شنبه	
		۲۵	۱۸	۱۱	جمعه	

۱۳ مهر : عید سعید قربان

۲۱ مهر : عید سعید غدیر خم

درس ۲۲

روزهای مهم

تصویر صفحه ۹۸	تصویر صفحه ۹۷	تصویر صفحه ۹۶	تصویر صفحه ۹۵
------------------	------------------	------------------	------------------

انتظارات یادگیری

انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند :

- چند نمونه از روزهای تعطیل ملی و مذهبی را نام ببرند.
- علل وقوع انقلاب اسلامی را بیان کنند.
- از طریق خواندن متن، چند نمونه از ویژگی‌های شخصیت امام خمینی (ره) را برشمرند.
- به‌طور گروهی در تدارک یک جشن مثلاً جشن ۲۲ بهمن از طریق برپایی نمایشگاه، اجرای سرود و ... مشارکت و همکاری نمایند و برخی وسایل و ابزار مورد نیاز را فراهم کنند.

مواد و وسایل مورد نیاز: کتاب درسی؛ تصاویری از مراسم عزاداری عاشورا، جشن‌های مذهبی مانند نیمه شعبان و

برگزاری راه‌پیمایی ۲۲ بهمن

آماده کنید

تصاویری را که آماده کرده‌اید در بین چند گروه دانش‌آموزان توزیع کنید و از آنها بخواهید هر گروه در مورد این تصاویر فکر کنند و برداشت خود را از این تصاویر بیان کنند (تصاویر اعیاد مذهبی و ملی، راه‌پیمایی‌های ۲۲ بهمن و روز قدس). گفته‌های آنها را که به مناسبت‌های خاص اشاره می‌کنند را روی تخته بنویسید و بگویید این روزها تعطیل هستند. چرا؟ و نتیجه بگیرید که در این روزها رویدادهای مهمی رخ داده است.

آموزش دهید

برای دانش‌آموزان توضیح دهید که در هر کشوری بجز روزهای پایان هفته، روزهای دیگری هم تعطیل است.

این روزها به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱. روزهای تعطیل به مناسبت‌های مذهبی مانند عید فطر و عید قربان که بجز ما، کشورهای مسلمان

دیگر هم این روزها را جشن می‌گیرند و یا روزهای دیگری مانند عید غدیر و روز تولد پیامبر، ائمه یا جشن نیمه‌شعبان.

۲. روزهای تعطیل به مناسبت‌های ملی مانند ایام نوروز که مصادف با شروع سال نو برای ما ایرانیان

است یا روز ۲۲ بهمن، روز پیروزی انقلاب اسلامی و یا روزهای ۱۴ و ۱۵ خرداد روز ارتحال امام خمینی (ره) و بزرگداشت قیام ۱۵ خرداد است.

مهم‌ترین تعطیلات کشور ما عید نوروز است که آغاز سال نو را جشن می‌گیریم. بجز کشور ما کشورهای

همسایه هم، مانند تاجیکستان، افغانستان و جمهوری آذربایجان، دارای جشن‌های نوروزی هستند. از دانش‌آموزان

پرسید: برای استقبال از عید نوروز چه تدارکاتی باید انجام دهیم؟ منظور از این سؤال، تأکید بر آیین سنتی خانه‌تکانی،

خرید و دیدوبازدید است و همچنین بهترین فرصت برای شما آموزگار عزیز است که با اشاره به مراسم چهارشنبه‌سوری

در مورد خطرات ترقه‌بازی و عوارض آن، به دانش‌آموزان توضیح دهید.

یکی از روزهای مهم ملی ما، روز ۲۲ بهمن است که سالروز پیروزی انقلاب اسلامی است. به دانش‌آموزان درباره علل اینکه مردم علیه حکومت شاهنشاهی به پا خاستند، توضیح دهید و بگویید چرا هر سال به خاطر بزرگداشت این روز، به خیابان‌ها می‌آیند و با راه‌پیمایی، یاد و خاطره آن روز را گرامی می‌دارند.

پس از توضیحات درباره روز ۲۲ بهمن، از دانش‌آموزان بخواهید اگر خاطره‌ای از راه‌پیمایی در این روز دارند و یا از بزرگ‌ترها درباره حوادث وقوع انقلاب شنیده‌اند، برای دوستان خود بازگو کنند. در این بخش، بهتر است فعالیت شماره ۲ «به کار ببندیم» به دانش‌آموزانی که علاقمند و داوطلب هستند، واگذار شود، زیرا این فعالیت، جنبه خلاقیتی دارد. از آنها بخواهید یک نشانه تصویری یا علامت برای یک روز تعطیل مهم مثل عید قربان یا ۲۲ بهمن طراحی و نقاشی کنند.

پس از آن، فعالیت صفحه ۹۷ را انجام دهید. از دانش‌آموزی بخواهید که متن زندگی امام خمینی (ره) را با صدای بلند و زیبا بخواند. در مورد ویژگی‌های شخصیتی امام خمینی با یکدیگر گفت‌وگو کنند و بگویند دوست دارند در زندگی شخصی‌شان از کدام خصوصیت امام پیروی کنند. سپس در مورد جانشینی آیت‌الله خامنه‌ای توضیحاتی بدهید و بگویید که بعد از رحلت امام، ایشان به رهبری انتخاب شدند. همه دانش‌آموزان باید تصویر رهبر را بشناسند و نام ایشان را بدانند.

به پایان ببرید

درس را خلاصه کنید و روزهای مهم را که روزهای تعطیل هستند، به دو دسته تقسیم کنید و بر روی تابلو بنویسید. در خلال این نتیجه‌گیری از دانش‌آموزان بخواهید که این روزها را برشمارند و اهمیت هر کدام از این روزها را بگویند. این درس کاربرگ‌ای ندارد اما در پایان درس، فعالیت‌های خوبی در صفحه «به کار ببندیم» دارد، سعی کنید آنها (مخصوصاً فعالیت شماره ۴) در کلاس انجام شود.

دانش‌آموزان را به چند گروه تقسیم کنید و از آنها بپرسید: از چه راه‌هایی می‌توانند به پیشرفت و آبادانی کشور، کمک کنند؟ پس از صحبت و اظهار نظر دانش‌آموزان، نظرات آنها را بر روی تابلوی کلاس بنویسید و با نظرسنجی از دانش‌آموزان، آنها را بررسی کنید و بهترین نظر را مورد تشویق قرار دهید.

فعالیت شماره ۳ را در کلاس اجرا کنید. در این جلسه می‌توانید برای برگزاری جشن پایان سال تحصیلی، نقش هر یک از افراد را در همکاری برای تدارک و برگزاری جشن، تعیین کنید و از آنها بخواهید در جلسه آینده، مراسم خود را که با اجرای سرود و برافراشتن پرچم آغاز می‌شود، در کلاس تمرین کنند و در طی آن با یکدیگر، همکاری داشته باشند.

محورهای عمده ارزشیابی

محورهای عمده ارزشیابی این درس عبارت‌اند از:

نام بردن روزهای مهم ملی و مذهبی کشور و علت اهمیت آن، بیان چند مورد از ویژگی‌های شخصیتی امام خمینی و علل وقوع انقلاب اسلامی، اظهار نظر و پیشنهاد درباره پیشرفت و آبادانی کشور در آینده. این ارزشیابی‌ها از طریق آزمون شفاهی، عملکردی و چک‌لیست مشاهده رفتار، قابل سنجش است.